

NIEUWSBRIEF NO.9

STICHTING WERKGROEP FLORAKARTERING DRENTHE (WFD)

Secretariaat: Kippenburgweg 5
7975 PP Uffelte (05215-406)

Uffelte, augustus 1985

Beste Atlas-medewerk(st)ers,

Allereerst enige mededelingen over de excursies in dit najaar. Ter herinnering nog even de datum en de plaats van vertrek van de algemene najaarsexcursie:

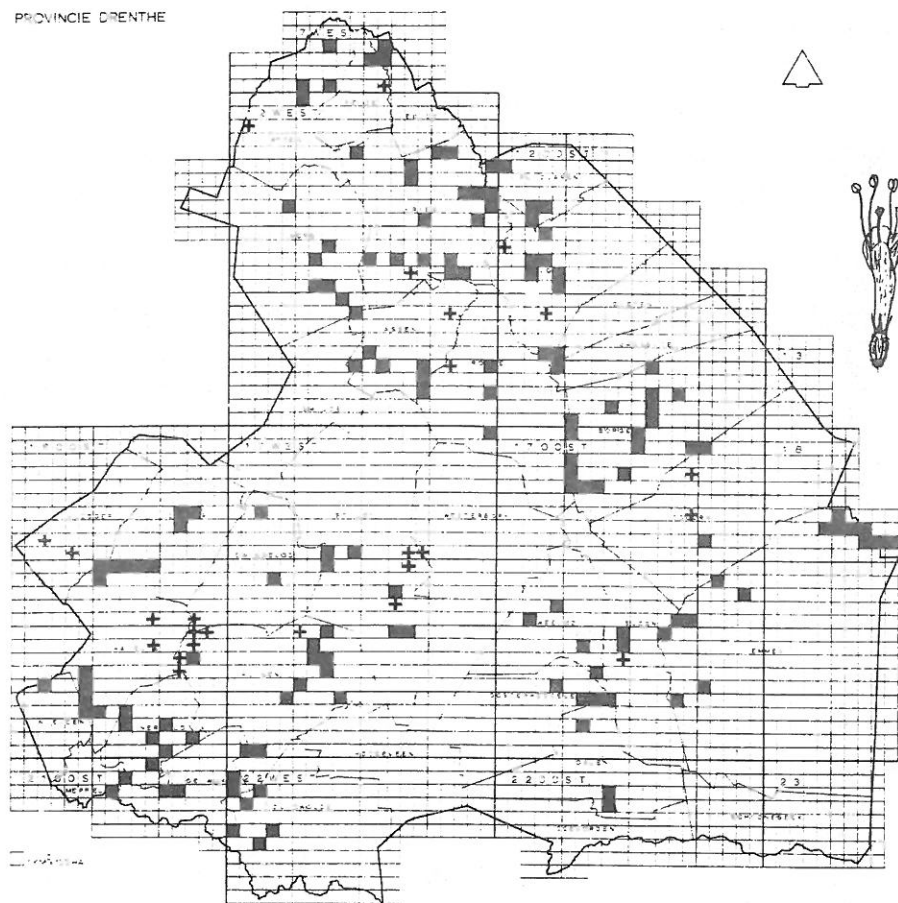
Omgeving Hoogeveen: Zaterdag 31 augustus. Vertrek 10.00 uur vanaf het NS-Station te Hoogeveen.

- District Roden: - Zaterdag 7 september, omgeving Assen.
Vertrek 9.00 uur NS-Station te Assen.
- Zaterdag 14 september, omgeving Roden.
Vertrek 9.00 uur. Verzamelen bij Paula Portegies Postemastraat 10 te Roden.
- District Diever: - Zaterdag 28 september. Vertrek 10.00 uur.
Verzamelen bij het openlucht-theater te Diever.
- District Sleen : - Dinsdag 10 september. Vertrek 18.30 uur.
Verzamelen bij het gemeentehuis te Exloo.
- District Meppel: - Zaterdag 7 september. Vertrek 9.00 uur.
Verzamelen bij het NS-Station te Meppel.
Deze excursie wordt gehouden in samenwerking met de plantenwerkgroep IJhorst-Staphorst.
Einde excursie ± 13.00 uur.

Districten Gieten en Roswinkel: - Medewerk(st)ers kunnen zelf contact opnemen met de coördinatoren van deze districten.

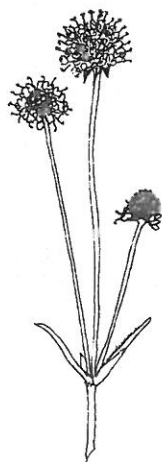
PROVINCIE DRENTE

Verspreiding van *Succisa pratensis* - Blauwe knoop

- = Reeds bij de Provinciale Planologische Dienst bekende vindplaatsen.
- + = Door medewerk(st)ers van de WFD verzamelde 'nieuwe' vindplaatsen.

Er is dit keer gekozen voor een in de nazomer opvallend bloeiende soort, de Blauwe knoop. Ook *Campanula rotundifolia* (Grasklokje) en *Jasione montana* (Zandblauwtje) zijn momenteel goed te inventariseren door hun opvallende kleur.

Succisa pratensis is van deze drie helder blauw bloeiende soorten het minst algemeen in Drenthe aanwezig. De soort komt verspreid door heel Drenthe voor, maar ontbreekt praktisch in de veenkolonien. Het is een soort van vochtige wegbermen, met name bermen in heide-ontginningen en heischrale graslanden. De soort wordt speciaal aangetroffen op plaatsen waar leem in de bodem zit. Ook in de beekdalen, op plaatsen waar vroeger blauwgraslanden zijn geweest, kan *Succisa pratensis* in de bermen en langs slootkanten worden aangetroffen. In de enkele blauwgraslanden die momenteel nog in Drenthe aanwezig zijn komt de soort soms massaal voor.

Velen van jullie is waarschijnlijk bekend dat vanuit het Rijksherbarium in Leiden (al ruim 80 jaar) gegevens worden verzameld over het voorkomen en de verspreiding van alle wilde plantensoorten in Nederland. Deze gegevens worden o.a. gebruikt in de Flora van Nederland (Heukels/Van der Meijden), waar bij iedere soort staat aangegeven in welke milieu's de plant voorkomt, in welke gebieden (plantengeografische districten) van Nederland de soort voornamelijk wordt aangetroffen en of de soort algemeen of zeldzaam is met soms opmerkingen over de vóór- of achteruitgang.

Al die gegevens van ruim tachtig jaar onderzoek zijn ook weergegeven op plantenkaartjes (verspreidingskaartjes, zoals wij die ook van Drenthe maken). In 1980 is een gedeelte van deze kaartjes gepubliceerd in het eerste deel van de Atlas van de Nederlandse Flora. Dit deel behandelt alle uitgestorven en zeer zeldzame planten. Deze zomer is het tweede deel verschenen met alle zeldzame en vrij zeldzame planten en over enige tijd zal nog een derde deel verschijnen waar alle andere planten in behandeld zullen worden.

In deze Atlassen van de Nederlandse Flora wordt per soort de verspreiding van vóór en die van na 1950 weergegeven. Voor heel Nederland is dit een gigantisch werk en de plantenkaartjes zijn grover van schaal dan wij in Drenthe gebruiken. De verspreidingskaartjes voor heel Nederland bestaan uit een raster met hokjes van 5 x 5 km - de zogenaamde Atlasblokken (of uurhokken). Eén Atlasblok omvat dus 25 km-hokken. Ieder kaartje is vergezeld van een korte tekst over de betreffende soort met opmerkingen over het verspreidingspatroon, mogelijke oorzaken van vóór- of achteruitgang en soms leuke historische en oecologische informatie.

Nu het tweede deel van de Atlas van de Nederlandse Flora is uitgekomen leek het leuk om eens te kijken of de activiteiten van de WFD-medewerk(st)ers nieuwe vondsten hebben opgeleverd of oude vondsten bevestigd. Het beste kon hiervoor een gebied in Drenthe worden genomen waar, de afgelopen jaren in het kader van het WFD-project, hele Atlasblokken min of meer volledig zijn onderzocht.

Van de Atlasblokken 16 - 38 en 16 - 47, in Zuidwest Drenthe, zijn alle inventarisatieformulieren doorgenomen en zijn de gegevens vergeleken met de vondsten van de zeldzame en vrij zeldzame soorten uit het tweede deel van de Atlas van de Nederlandse Flora.

Atlasblok:	AANTALLEN SOORTEN:			
	Atlas Ned. Flora.	Werkgr. Florakart. Drenthe.		
		'terug' gevonden	niet gevonden	'nieuwe' vondsten
16 - 38	25	13	9	13
16 - 47	46	33	13	16

In beide gevallen bleek ruim 60% van de in de Atlas voor deze Atlasblokken opgegeven zeldzame en vrij zeldzame soorten (opgaven van na 1950) te zijn 'terug'gevonden.

Door de vele veranderingen die in het milieu hebben plaatsgevonden, soms zijn specifieke milieu's zelfs geheel verdwenen, is het zeer goed mogelijk dat een aantal soorten momenteel niet meer in deze Atlasblokken voorkomt. De opgaven in de Atlas kunnen immers betrekking hebben op vondsten van het begin van de jaren vijftig. Dit zou met name het geval kunnen zijn bij soorten van kruidenrijke graanakkers, zoals b.v. *Agrostemma githago* - de Bolderik of soorten van natte tot vochtige heide zoals *Pedicularis sylvatica* - het Heidekartelblad. Kruidenrijke graanakkers zijn grotendeels verdwenen en vele vochtige heideterreinen zijn dichtgegroeid of droger geworden. Het aantal 'nieuwe'vondsten is voor beide Atlasblokken groter dan het aantal niet'terug' gevonden soorten. Het betreffen hier voornamelijk kleine, onopvallende soorten zoals *Aphanes microcarpa* - de Kleine leeuwklauw, *Montia fontana* - het Bronkruid en *Utricularia minor* - het Klein blaasjeskruid.

Daarnaast werden ook soorten aangetroffen die veel opvallender zijn. Het gaat hier vaak om soorten die steeds meer in Nederland ingeburgerd raken en hun verspreidingsgebied uitbreiden. Voorbeelden hiervan zijn *Heracleum mantegazzianum* - de Reuzenbereklaauw, *Polygonum sachalinense* de Sachalinse duizendknoop en *Malva moschata* - het Muskuskaasjeskruid.

Daar voor de vergelijking met de Atlas van de Nederkandse Flora toch alle 50 inventarisatieformulieren bekeken moesten worden zijn we met een eens nagegaan hoeveel soorten er totaal in deze Atlasblokken zijn aangetroffen en welke verschillen er optreden tussen de blokken onderling. Wanneer je ieder jaar een of enkele km-hokken inventariseert bekruipt je soms het gevoel dat je wel heel vaak dezelfde soorten opschrijft en dan ga je je afvragen wat nu het nut van deze bezigheid is.

De soorten-aantallen per km-hok geven wel verschillen aan, maar die kunnen veroorzaakt zijn door de volledigheid van de inventarisatie.

Atlasblok	Totaal aantal soorten per km-hok		
	minimaal	maximaal	gemiddeld
16 - 38	101	297	190,5
16 - 47	90	257	185

Wanneer je nu van alle 25 km-hokken die in een Atlasblok zitten één totaalijst maakt, blijkt het aantal soorten steeds groter te worden. Verder bleek dat er tussen deze Atlasblokken onderling ook nog aardige verschillen bestonden. (Zie hiervoor ook de gezamenlijke totaalijst).

Totaal aantal soorten per Atlasblok:

16 - 38 : 436 (waarvan 41 soorten alleen in dit blok)

16 - 47 : 474 (waarvan 79 soorten alleen in dit blok)

Deze hoge soorten-aantallen zullen lang niet in alle delen van Drenthe uit de bus komen. De hier bekeken Atlasblokken liggen in een gebied met vele verschillende en zeer gevarieerde landschapselementen. In beide gevallen is er sprake van hoge en droge zandgronden met bossen en heideterreinen met een zeer geleidelijke overgang naar vochtige en natte beekdalen. Daarnaast komen zowel

Gezamenlijke soortenlijst van de Atlasblokken 16-38 en 16-47

Het betreft hier een totaallijst van 50 km-hokken:

25 km-hokken tussen de coördinaten 210-215 / 530-535 en

25 km-hokken tussen de coördinaten 215-220 / 535-540.

0001	ACER camp	0188	Calyste sep	0398	flexuosa	0583	Glyceria de
0002	pseudopl	0198	Campanula r	0406	Digitalis p	0584	glutians
0004	Achillea mi	0200	Capsella bu	0407	Digitar isc	0585	maxima
0005	ptarmica	0201	Cardamine a	0417	Drosera int	0588	Gnaphal syl
0007	Acorus cala	0202	flexuosa	0418	rotundif	0589	uliginosum
0010	Adoxa mosch	0203	hirsuta	0426	Dryopter ca		
0011	Aegopod pod	0205	pratensis	0429	cristata	0598	HERDERA he
1851	Aesculus hippo	1461	p(palust)	0419	dilatata	0606	Heracl mant
0012	Aethusa cyn	1462	p(praten)	0421	filix-mas	0607	sphondyli
0014	Agrimonia pr	0208	Carduus crisp			0611	baubini
0016	Agrostis ca	0211	X Carex acuta	0428	ECHINOCH cr	0613	caespitos
1544	c(canalis)	0212	acutiform	0435	Eleochar ac	0615	lachenal
1545	c(montan)	0213	appropinq	0436	multicaul	0617	laevigat
0017	gigantea	0214	aquatilis	0437	palustris	0621	pilosel
0018	stolonifer	0215	arenaria	0437	p(palust)	2289	unbeilist
0019	tenuis	0219	curta	0440	p(unigl)	0626	Hierochl od
2375	Aira caryop	0220	demissa	0441	X Elodea can	0630	Hippuris vu
0021	preacox	0221	diantra	0442	nuttalli	0631	Rolcus lanat
0024	Ajuga rept	0222	disticha	2315	Elyttrig rep	0632	mollis
0025	Alchemil vu	0228	echinata	0447	Empetrum ni	0638	Nottonia pal
0027	Alisma lanc	0229	elongata	0448	Epilobi ade	0639	Numulus lup
0028	plant -aq	0235	hirta	0451	hirsutum	0640	Hydrocot au
0029	Alliaria pe	0236	hostiana	0454	montanum	0646	Hyperic hum
0035	Allium vine	0237	X hudsonii	0455	obscurum	0647	maculatum
0036	Alnus glut	0239	lasiocarp	0456	palustre	0649	perforat
0037	incana	0244	nigra	0457	parviflor	0650	pulchrum
0040	Alopec geni	0246	ovalis	1916	tetragon	0651	tetrapetr
0042	pratensis	0247	pallasc	0452	X t(tlamyl)	0655	X Hypochaer r
1852	Amelan lam	0248	panicea	0453	X t(tetrag)	0655	r(erict)
0050	X Ammophi are	0249	paniculat	0460	Epipact he	0654	r(radica)
0055	X Andromeda p	0251	pilulifer	0462	Equiset arv		
0056	X Anemone nem	0254	pseudocyp	0463	fluvial	0658	ILEX aquif
0060	Angelica sy	0255	pulcaris	0466	palustre	0659	Illecebr ve
0061	Antennar di	0258	remota	0473	Erica tetra	1862	Impatiens g
0062	Anthemis ar	0259	X riparia	0474	canadens	0660	noli-tang
0067	X Anthoxan ar	0260	rostrata	0475	Eriophor ang	0661	parviflor
0066	odoratum	0264	sylvatica	0476	X vaginatum	0665	Iris pseud
0070	Anthrisc syl	0266	trivernis	0479	X		
0073	Apera spica	0267	vesicaria	1917	Erodium ch	0669	JASIONE mon
0074	Aphanes ar	0270	Carpinus he	0483	X Eucnyme eu	0670	X Juncus acut
0075	micran	0273	Castanea sa	0489	Euphorc he	0673	articulat
0077	Apium inund	0274	Catabrosa aq	0490	Euphorc he	1930	bufonius
0078	nodiflor	0279	Centaurea c	0495	peplus	2343	bulbosus
0081	Arabidop th	0283	pratensis	0498	Euphras str	0680	effusus
48	Arct spec	0292	Cerastium ar	0519	rubra	0681	filiform
0083	lappa	0295	fontanum	0513	FAGUS sylva	0687	squarros
0086	X pubens	0298	glomerat	0514	Festuca ar	0688	subnodul
2334	Arenar serp	0299	semidecan	0515	gigantea	0679	subulifio
0093	Arnica mont	0303	Cerato dem	0518	ovina	0690	tenuis
0094	Arnoser min	0303	Chaeroph tem	1472	X o(ciner)	0691	Juniperus c
0096	Arrhenat el	0450	Chamaene ang	1474	o(tenuif)		
0101	Artemisia v	0305	Chelidom ma	1921	pratensis	0692	X KNAUTIA arv
0103	Arum macul	0306	Chenopod al	1047	Ficaria verna	0700	Lamium alb
0110	Asperula od	0315	rubrum	0524	Filago min	0701	amplexif
0112	Asplen r -mu	0316	Chrysant leu	0526	Filipend ul	0702	galeobdol
0119	Athyrium fi	0319	segetum	0529	Fragaria ve	1898	g(floren)
0121	Atriplex ha	0322	Chrysosp al	0530	Frangula al	1486	g(galeob)
0123	patula	0323	oppositif	0531	Praxinus ex	1487	g(vulg)
0126	Avena fatua	0326	Cicuta viro	0533	Fumaria of	0703	hybridum
0128	Azolla filii	0329	Circaeae lut	0534	GAGEA lutea	0706	purpur
		0331	Cirsium arv	0536	spath	0708	Lapana com
0131	BARBAREA st	0332	dissectum	0538	Galanthus n	0714	Lathyrus pa
0133	vulgaris	0335	palustre	0540	Galeops bif	0715	pratensis
0135	Bellis per	0336	vulgare	0542	segetum	0722	Lemma gibba
- 77	Betula spec	0338	Claytonia p	0543	speciosa	0723	minor
0140	pendula	0349	Convallia ma	0544	tetrahit	0724	trisulca
0139	pubescens	0350	Convolv arv	0545	Galinsog ci	0741	lesotod aut
0141	Bidens cern	0355	Cornus sang	0546	parviflor	0745	Linaria cym
0142	connata	0360	Corrigio li	2317	Galium apar	0746	vulgaris
0143	frond	0362	Corydalis cla	0547	mollugo	0750	Linnaea bor
0144	tripartita	0365	solida	0548	palustre	0753	Listera ov
0146	Blechnum sp	0367	Corylus ave	0552	p(along)	0756	Littorel un
0148	Botrych lun	0370	Cornus laev	1479	p(palust)	0759	folium mult
1802	Brassica nap	0371	Crepis bien	0549	saxatile	0761	serene
0161	Bromus moll	0373	capillar	0556	uliginosum	0763	Lotus corni
0162	racemosus	0379	paludosa	0558	Genista ang	1899	uliginos
0171	Butomus umb	0386	Cuscuta epit	0560	pilosu	0765	Lupinus pol
			Cynosur cris	0568	Gentian pne	0766	Eurionum nat
0173	CALAMAGR ca	0390	DACTYLIS gl	0571	Geran moll	0767	Luzula camp
0174	agejos	0393	Datura str	0574	pustillum	1933	multiflor
0178	Calla palust	0394	Daucus car	0576	robertian		a(conges)
- 97	Callitri spec	0397	Deschamp ce	0579	Geum urban		
0180	X hamulata			0582	Glechoma he		
0184	X platycarp						
0185	stagnalis						
0186	Calluna vul						
2338	Calltha pal						

■ = soort in één of meer km-hokken van Atlasblok 16-38 en 16-47 aangetroffen.

* = soort in één of meer km-hokken van Atlasblok 16-38 aangetroffen

● = soort in één of meer km-hokken van Atlasblok 16-47 aangetroffen

0768	■	m(multif)	0929	■	Peucedan p	1070	■	Ribes nigr	1241	■	Spirodela p
0770	■	pilosa	0930	■	Phalaris ar	1071	■	rubrum	1245	■	Stachys pal
0772	■	Lychnis flo	1411	■	Phleum bert	1072	■	uva-criap	1246	■	stylatica
0777	■	Lycopodie i	0932	■	pratense	1077	■	Robinia pse	1247	■	Stellar ala
0774	■	Lycopodie a	0933	■	Phragmites a	1074	■	Rorippa amp	1248	■	holostea
0775	■	clavatum	0935	■	Phyteuma ni	1075	■	austriaca	1249	■	media
0780	■	Lycopus eur	0941	■	Piularia g	1076	■	palustris	1250	■	palustris
0782	■	Lysimach nu	0943	■	Pimpinell sa	1078	■	sylvest	1254	■	Stratiot al
0783	■	thyrsifl	0943	■	Pinus sylv	1081	■	Rosa canina	1255	■	Succisa prat
0784	■	vulgaris	0946	■	Plantago la	1085	■	rugosa	1258	■	Symphyt off
0785	■	Lythrum sal	2320	■	major	1089	■	Robus spec	1259	■	
			0950	■	Platanth bi	1089	■	caesius			
0786	■	MAIANthem b	0952	■	Poa annua	1091	■	idaeus	1260	■	TANacet vul
0787	■	Malva sylv	0956	■	memoralis	2020	■	sprengel	-517	■	Tarax spec
0789	■	Malva moscn	0957	■	palustris	1093	■	Rumex acetosa	2026	■	Eryt
0790	■	neglecta	2321	■	pratensis	1094	■	acetosella	1265	■	Palustris
0792	■	sylvestr	0959	■	trivialis	1095	■	x acutus	2032	■	Spect
0795	■	Matric inod	0962	■	Polygala se	1097	■	conglomer	1264	■	Vulgaris
0796	■	matricar	0963	■	vulgaris	1098	■	crispus	1268	■	Taxus bacca
0794	■	recutita	0964	■	Polygonat m	1099	■	hydrolap	1273	■	Teucrium scoro
0799	■	Medicago lu	0967	■	Polygonum am	1100	■	maritimum	1275	■	Thalictr fl
0804	■	Melampyr pr	0968	■	aviculare	2322	■	obtusifol	0423	■	Thelypt lim
0805	■	Melandri al	0969	■	b-acorta	1112	■		0427	■	palustris
0807	■	rubrum	0970	■	convulvul	1114	■	SAGINA pasc	1281	■	Thlaspi arv
0813	■	Mentha aqua	0971	■	dimetorum	1114	■	Sagittaria sag	1284	■	Thymus serp
0814	■	arvensis	0972	■	hydropaper	1116	■	Salix alba	1285	■	Tilia corda
0820	■	x verticill	0973	■	lepathifol	1417	■	atrocin	1289	■	Torilis jap
0821	■	Menyanth tr	0975	■	mirus	1117	■	aurita	1295	■	Triental eur
0826	■	Milium effu	0976	■	pinus	1118	■	caprea	1296	■	Trifolium ar
0830	■	Moehring tr	0977	■	persicac	1119	■	cinerea	1299	■	dubium
0832	■	Molinia cae	1875	■	sachalin	1121	■	fragilis	2339	■	hybridum
0834	■	Monotrop hy	0978	■	Polypod v	1593	■	x multiner	1305	■	pratense
1936	■	Montia font	0980	■	Pepulus alb	1122	■	pentandra	1306	■	
0835	■	fif(chend)	0981	■	canescens	1124	■	repens	1311	■	Triglochin pal
0836	■	f(rivular)	0982	■	nigra	1125	■	triandra	1316	■	Tussilag far
0840	■	x discolor	0983	■	armula	1126	■	viminalis	1317	■	Typha angust
0842	■	laxa pal	0985	■	Potamoget ac	2288	■	Sambucus ni	1318	■	latifolia
1922	■	laxa pal	0986	■	alpinus	1884	■	ni(acini)	1319	■	
0841	■	laxa	0987	■	percontoidii	1133	■	n(nigral)	1320	■	ULEX europ
2347	■	palustris	0989	■	compressus	1134	■	x racemosa	1321	■	Urtica dio
0847	■	Myosoton aq	0990	■	crispus	1137	■	Sanguisor off	1322	■	urens
0848	■	Myosurus ni	0992	■	filissil	1138	■	Sanicula eu	1324	■	Utricular min
0849	■	Myrica gale	0993	■	lucens	1139	■	Saponaria off	1327	■	vulgaris
0850	■	Myriophyl a	0994	■	natans	1140	■	Sarotham scop	1329	■	
0851	■	spicatum	0997	■	obtusifol	1151	■	Scilla n-sc	1329	■	
0852	■	verticill	0998	■	percinatus	2357	■	Scirpus cesp	1331	■	
			0999	■	perfoliatus	1154	■	fluviatans	1331	■	VACCINIUM myr
2348	■	NARCIS pseu	1000	■	polygonifol	1949	■	lacustris	1332	■	vitis-ld
2349	■	p(major)	1002	■	pusillus	1156	■	maritimus	1332	■	Valerian dio
0856	■	p(pseud)	1003	■	trichoides	1159	■	setaceus	1333	■	officinal
0857	■	Nardus str	1005	■	Potentilla ang	1160	■	sylvaticus	1340	■	Verbascum n
0858	■	Nartheci os	1006	■	arsnerina	1163	■	Scleranth an	1346	■	Veronica an-aq
-362	■	Nastur spec	1008	■	erecta	1165	■	polycarp	1347	■	arvensis
0859	■	x microphyll	0346	■	palustris	1166	■	Scorzonera h	1349	■	beccabung
0860	■	officinalis	1010	■	repens	1170	■	Scrophul no	1350	■	catenata
0865	■	Huphar lut	1017	■	Prunella vulg	1173	■	Scutella gal	1351	■	chamaedrys
0866	■	Nymphaea al	1018	■	Prunus avi	1175	■	Sedum acre	1896	■	filiform
0867	■	Nymphoid pel	1019	■	padius	2358	■	telephium	1352	■	hederifol
			1020	■	serotina	1183	■	Senecio aqua	1358	■	h(heder)
0868	■	ENANTHE aq	1021	■	spinosa	1184	■	congestus	1359	■	h(hucor)
0869	■	fastuosa	1022	■	Pteridium aq	2290	■	jacobaea	1359	■	longifol
0872	■	Oenother sa	1033	■	Pyrola minor	1190	■	sylvaticus	1354	■	monna
0874	■	Ophiogloss v	1035	■	Pyris comm	1191	■	viscosus	1357	■	officinalis
0884	■	orchis lin				1192	■	vulgaris	1358	■	persica
2351	■	maculata	1036	■	QUERCUS pet	1197	■	Sedaria vi	1362	■	scutellata
1499	■	m(elodes)	1037	■	robur	1199	■	Sieboldia off	1363	■	serpyllif
0885	■	m(macul)	1876	■	rubra	1211	■	Sisymbri off	1369	■	Viburnum op
0886	■	majalis				1215	■	Sium erect	1370	■	virca erac
0890	■	pratense	1338	■	RADIOLA lin	1216	■	latifolium	1360	■	sativa
0896	■	Ornithog am	1040	■	Ranuncul ac	2323	■	nigrum	1372	■	s(sativa)
0897	■	Ornithog pe	1946	■	acuticris	1221	■	Solidago ca	1368	■	s(angust)
0905	■	Orobanch rap	1041	■	a(aquatil)	1221	■	gigantea	1373	■	sepium
0908	■	Osmunda rep	1055	■	a(apectatus)	1222	■	virgaurea	1377	■	Viola minor
0909	■	Oxalis acet	1045	■	bulbosus	1222	■	Sonchus arv	1380	■	canina
0911	■	europaea	1046	■	circinac	2324	■	asper	1385	■	palustris
0912	■	Oxycoce rac	1048	■	flammula	1224	■	oleraceus	1386	■	reichenb
0913	■	palustris	1050	■	heracac	1225	■	Sorbus aucup	1387	■	riviniana
			1051	■	repens	1226	■	Spargani an	1390	■	tricolor
0915	■	PAPAVER dab	1056	■	scleracat	1228	■	erectum	1393	■	myosotis
0916	■	rhoeas	1058	■	Raphanus ra	1231	■	Spergularia r	1395	■	Wolffia arr
0922	■	Rhinacina s	1061	■	Rhynchosop a	1234	■	sa			
0923	■	Pedicular p	1064	■	Rhynchosop a	1235	■				
0924	■	sylvatica	1067	■	Rhynchosop a	1237	■				
0925	■	Peplis port	1068	■	Rhynchosop a	1891	■				
0926	■	Petasit hy	1069	■	fusca	1892	■				

Aanvullingen gezamenlijke soortenlijst v.d. Atlasblokken 16-38 en
16-47.

In beide Atlasblokken aangetroffen:

Hordeum murinum
Trifolium campestre
Chenopodium ficifolium
Viola odorata

Alleen in Atlasblok 16 - 38 aangetroffen:

Geranium dissectum
Amaranthus retroflexus
Rosa rubiginosa
Tragopogon pratensis
Carex otrubae

Alleen in Atlasblok 16 - 47 aangetroffen:

Echium vulgare
Carduus crispus
Lathyrus lathyroides
Trifolium medium
Aquilegia vulgaris
Sinapis arvensis
Epipactis palustris
Doronicum pardalianches
Centaurium erythraea
Centaurium pulchellum
Anaphalis margaritacea
Mentha x niliaca

extensief als intensief gebruikte landbouwgronden voor (hooilanden, weilanden, en vele typen akkers) op essen bij de dorpen maar ook in de beekdalen. Bovendien loopt door deze beide blokken de Drentse Hoofdvaart met vele specifiek aan kanalen gebonden soorten. Voor het Atlasblok 16-47 geldt dan nog speciaal de aanwezigheid van leem aan of vlak onder de oppervlakte, zoals bij de Havelterberg goed te zien is.

Laat je vooral door deze hoge aantallen niet ontmoedigen! en ga fijn verder met het inventariseren van de in het najaar bloeiende soorten. Namens de werkgroep, Hester.